

Prof. univ. dr. Maria PAVEL
Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași
Facultatea de Litere
Departamentul de Limbi și literaturi străine
Catedra de Limba și literatura franceză

Maria PAVEL
pavel_mari42@yahoo.com

Maria Pavel este profesor univ. dr. și a făcut parte din Catedra de limbă și literatură franceză a Facultății de Litere, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași în perioada 1967-2007. În 1983, a obținut diploma de doctor în filologie la Universitatea București în urma susținerii tezei *Les Romans de Chrétien de Troyes. Étude de la forme*. A predat istoria limbii franceze, fonetică, fonologie, sociolingvistică și varietăți ale limbii franceze. A publicat numeroase studii privind istoria internă a limbii franceze (franceza veche) și istoria externă a limbii franceze (instituționalizare și politici ale limbii franceze).

Listă de lucrări

I. Volume

1. *Les parties du discours* (colab.), Iași, C.M.U.I., Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, t. I, 1969.
2. *Les parties du discours* (colab.), Iași, C.M.U.I., Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, t. II, 1971.
3. *Manual de limbă franceză* (colab.), Iași, C.M.U.I., Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, 1976.
4. *Phonétique et phonologie du français. Exercices de prononciation*, Iași, C.M.U.I., Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, 1981.
5. *Éléments de phonologie française*, Iași, C.M.U.I., Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, 1982.
6. *La portée didactique du système phonologique du français*, in *Limba franceză contemporană*, Iași, C.M.U.I., Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, 1983, p.1-15.
7. *La syllabe – unité fondamentale du français et du roumain*, in *Limba franceză contemporană*, Iași, C.M.U.I., Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, 1983, p. 15-27.
8. *Histoire de la langue française des origines au XIV-ème siècle*, Iași, C.M.U.I., Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, 1985.
9. *Terminologie poetică și retorică* (colab.), Iași, Editura Universității Alexandru Ioan Cuza”, 1994.
10. *Théorie et pratique de la phonologie du français*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 1996.
11. *Prononciation du français actuel*, Iași, Casa editorială Demiurg, 1996.
12. *Poétique du roman médiéval. La « forme-sens » chez Chrétien de Troyes*, Iași, Editura Chemarea, 1996.
13. *Le français avant le XIV-ème siècle*, Iași, Casa Editorială Demiurg, 1997 (ed. a III-a. 2002).
14. *Fonetismul limbii franceze. Convergență. Dinamică. Diversitate*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 1999 (ediția a II-a 2001).
15. *Dicționar francez-român*, (colab.), Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 1999.
16. *Éléments de sociolinguistique*, Iași, Casa Editorială Demiurg, 2007.
17. *Le Canada francophone. Dynamique et diversité du français*, Iași, Casa Editorială Demiurg, 2008, 257 pag.
18. *Dicționar de francofonie canadiană* (colab.), Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2011.

II. Traduceri

1. Henriette Walter, *Limba franceză în timp și spațiu* (Le français dans tous les sens), Iași, Casa Editorială Demiurg, 1998.
2. Ion Budai Deleanu, *La Tziganiade* (Țiganiada) (fragmente), in *Patrimoine littéraire européen*, Bruxelles, De Boeck Université, vol. X, 1998, p. 424-430.
3. G. I. Brătianu, *Originea și formarea unității românești* (Origines et formation de l'unité roumaine), Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 1999.
4. Lucien Febvre, *Martin Luther, un destin* (Martin Luther, un destin), București, Editura Corint, 2001, 230 pag.
5. *O lecție de istorie cu Fernand Braudel, Châteauvallon, « Zilele Fernand Braudel », 18, 19 și 20 octombrie 1985* (Une leçon d'histoire de Fernand Braudel), Châteauvallon, « Journées Fernand Braudel », 18, 19 et 20 octobre 1985), București, Editura Corint, 2002, 254 pag.
6. Jeanine Quillet, *Cheile puterii în evul mediu* (Les Clefs du pouvoir au Moyen Age), București, Editura Corint, 2003, 171 pag.
7. Chrétien de Troyes, *Cavalerul Perceval (Povestea Graalului)* (Le conte du Graal. Perceval), Iași, Casa Editorială Demiurg, 2004, 146 pag.

III. Studii

1. *Neopurismul secolului luminilor*, in *Analele Universității „Alexandru Ioan Cuza”*, secția Lingvistică, Iași, 1974, p. 87-95.
2. *Remarques sur le système verbal en ancien français*, in *Analele Universității „Alexandru Ioan Cuza”*, secția Lingvistică, Iași, 1978, p. 79-84.
3. *Stilistica și discursul poetic francez din epoca medievală*, in *Analele Universității „Alexandru Ioan Cuza”*, secția Lingvistică, Iași, 1979, p. 37-46.
4. *Aspecte ale relației semantic-structural*, in *Studii și cercetări*, Bacău, 1979, p. 100-105.
5. *Temps simples et temps composés en ancien français*, in *Le Verbe roman*, București, Universitatea București, 1980, p. 134-147.
6. *La Détermination-épiphète chez Chrétien de Troyes*, in *Analele Universității „Alexandru Ioan Cuza”*, secția Literatură, Iași, 1980, p. 94-102.
7. *Relations et formes casuelles en ancien français*, in *Analele Universității „Alexandru Ioan Cuza”*, secția Lingvistică, 1981, p. 77-83.
8. *Dimensiunea cognitivă a textului medieval*, in *Cunoaștere. Creativitate. Comunicare*, Supliment A.U.I., 1981, p. 86-88.
9. *Elementele suprasegmentale ale comunicării în perspectivă didactică*, in *Funcția comunicativă a limbilor străine în învățământul liceal și superior – strategii didactice, eficiență*, Iași, C.M.U.I., 1981, p. 110-115.
10. « Amors » et « aventure » dans Yvain, in *Analele Universității „Alexandru Ioan Cuza”*, secția Literatură, 1982, p. 3-12.
11. *Phonétisme et discours poétique*, in *Raționalitate și discurs*, supliment la A.U.I, Iași, 1983, p. 83-96.
12. *Les Changements phonétiques dans la conception de Gheorghe Ivănescu*, in *Profesorul G. Ivănescu la 70 de ani. Omagiul elevilor și colaboratorilor*, Iași, 1983, p. 236-243.
13. *Static și dinamic în sistemul fonologic francez*, in *Studii și comunicări științifice*, Bacău, s.a., p. 271-275.
14. *La Détermination spatiale chez Chrétien de Troyes*, in *Bulletin du Centre de Romanistique et de Latinité tardive*, n° 2, 1984, Nice, p. 15-19.
15. *Les Actualisations corrélatives en ancien français*, in *Razo, Cahiers du Centre d'études médiévales de Nice*, n° 5, 1985, p. 79-84.
16. *La Modalisation véridictoire chez Chrétien de Troyes*, in *Analele Universității „Alexandru Ioan Cuza”*, 1986, p. 43-47.
17. *Métataxes et métasèmes en ancien français*, in *Stylistique, rhétorique et poétique dans les langues romanes, Actes du XVII-ème Congrès International de Linguistique et de*

- Philologie Romanes*, Publications Université de Provence, Jean Lafitte- Marseille, t. 8, 1986, p. 343-356.
18. *Stratificare și simbol*, in *Lingvistică, poetică, stlistică*, Iași, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, 1986, p.159-162.
  19. *Modalité et visée virtuelle chez Chrétien de Troyes*, in *Analele Universității „Alexandru Ioan Cuza”*, secția Lingvistică, 1986, p. 74-81.
  20. *Implicațiile interdisciplinare ale exercițiului etimologic*, in *Tradițional și modern în predarea limbilor și literaturilor străine*, Iași, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, 1986, p.133-137.
  21. *Continuité et discontinuité lexicales dans l’histoire du roumain et du français*, in *Analele Universității „Alexandru Ioan Cuza”*, secția Lingvistică, Iași, 1987, p. 33-38.
  22. *Referent și imperfect în analiza textuală*, in *Collegium*, n° 3, Iași, 1987, p. 159-163.
  23. *Delimitarea fonică în franceza contemporană*, in *Cercetarea științifică și metodologiile didactice în predarea limbilor și literaturilor străine*, Iași, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, 1988, p. 179-185.
  24. *Oralitatea narativă în romanul arturian*, in *Collegium*, n°4, Iași, 1988, p. 44-49.
  25. *Mentalités médiévales et roman historique*, in *Analele Universității „Alexandru Ioan Cuza”*, secția Literatură, Iași, 1988, p. 11-17.
  26. *Structuri ale basmului la Creangă și Perrault*, in *Analele Universității „Alexandru Ioan Cuza”*, secția Literatură, Iași, 1989, p. 92-97.
  27. *Iorgu Iordan și studiile de literatură medievală*, in *Iorgu Iordan, 100 de ani de la naștere*, Iași, C.M.U.I., 1989, p. 281-290.
  28. *Tradiție și inovație în retorica lui Chrétien de Troyes*, in *Antichitatea și moștenirea ei spirituală*, Iași, 1993, p. 226-235.
  29. *Dénomination et référence en français médiéval*, in *Analele Universității „Alexandru Ioan Cuza”*, secția Lingvistică, Iași, 1994, p. 29-33.
  30. *Le rôle de la norme dans l’enseignement des langues étrangères*, in *Glosomathia – Epikinomia – Prosenghisi*, Thessaloniki, 1994, p. 98-103.
  31. *Didactique et prosodie comparée. Domaine français-roumain*, in *Actes du XIX-ème Colloque International de Linguistique Fonctionnelle*, Coïmbra, 21-26 mai 1993, Coïmbra, Faculdade de Letras, 1995, p. 221-225.
  32. *L’Aventure du français en Roumanie*, in *Actes, Journées de la francophonie, 23-25 mars 1995*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 1996, p.52-59.
  33. *La Vie des mots français en Roumanie*, in *Actes, XX-ème Colloque International de Linguistique Fonctionnelle, Liège, Belgique, 13-19 juillet 1995, Cahiers de l’Institut de Linguistique de Louvain*, Louvain, 1996-1997, p. 433-435.
  34. *Le français, «langue qui résonne»*, in *Actes, Journées de la Francophonie, 20-22 mars 1996*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 1997, p. 243-249.
  35. *Le Rythme du «dire» et du «faire» dans le discours poétique médiéval*, in *Limbaje și comunicare*, Iași, Editura Institutul European, 1997, p. 390-401.
  36. *L’Évolution du démonstratif en français et en roumain*, in *Actes, XXI-ème Colloque International de Linguistique Fonctionnelle, Iași, 27-29 juin 1996*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2000, p. 233-236.
  37. *Les Mots latins en ancien français et en ancien roumain*, in *Atti del XXIe Congresso Internazionale de lingvistica e Filologia Romanza*, Palermo, Centro di studi filologici e linguistici siciliani, Università di Palermo 18-24 settembre 1995, a cura di Giovanni Ruffino, vol. III, *Lessicologia e semantica delle lingue romanze*, Tübingen, Max Nemeyer Verlag, 1998, p. 673-683.
  38. *«Latin», «roman», «françoys»*, in *Limbaje și comunicare. Expresie și sens*, vol. III, Iași, Editura Junimea, 1998, p. 182-190.
  39. *Formalisation médiévale du sentiment religieux*, in *Analele Universității Craiova, In memoriam Emilia Rodica Iordache*, seria *Langues et littératures romanes*, Craiova, 1999, p. 97-100.
  40. *Défense de la norme canadienne*, in *Limbaje și comunicare*, vol. IV, Suceava, Editura Universității Suceava, 2000, p.105-110.
  41. *Une voix de l’Acadie: La Mariecomo*, in *Actes, Journées de la Francophonie, mars 2000*,

- Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2001, p. 216-221.
42. *Frontières régionales dans le monde francophone*, in *Actes, Journées de la Francophonie, 13-16 mars 2001*, Iași, Editura Universității «Al.I.Cuza», 2002, p.29-35.
  43. *La Perception du français standard en Roumanie*, in *Langue-Communauté-Signification.Approches en Linguistique Fonctionnelle*, Frankfurt am Main, Peter Lang, 2002, p. 200-204.
  44. *Approche différentielle du français canadien. Franco-qubécois et franco-acadien*, in *Actes du colloque La francophonie : espace ou frontières ? 20-23 mars 2002, Journées de la francophonie VIIIème édition*, Éditions Universitaires « Alexandru Ioan Cuza », Iași, 2003, p.375-382.
  45. *Reflet et réflexion linguistiques chez les écrivains québécois*, in *Espaces francophones. Langue et littérature*, Revue du GREF (Groupe de Recherche en Etudes Francophones), n° 1, 2001-2002, Iași, Université « Al. I. Cuza », Département de français, 2003, p. 16-27.
  46. *La catégorie de la diathèse en diachronie*, in *Probleme de lingvistică generală și romanică*, Chișinău, USM, 2003, p.153-162.
  47. *Politiques linguistiques de la France in Droit et langue. La Théorie et la pratique des politiques linguistiques dans le monde*, Iași, Editura Cugetarea, 2003, p. 105-112.
  48. « *Enlevé à la lumière de ce monde* » : *la mort de Godefroi de Bouillon dans Les Compagnons d'éternité de Jeanne Bourin*, in *Le Récit de la mort. Ecriture et histoire* (sous la direction de Gérard Jacquin), Rennes, Presses Universitaires de Rennes, Collection « Interférences », 2003, p.141-154.
  49. *Prefață la volumul: Dana-Marina Dumitriu, Ça tombe comme à Gravelotte. Frazeeologisme franceze cu nume propriu*, Craiova, Editura Aius, 2004, p.5-8.
  50. *Normes et imaginaires linguistiques au Québec*, in *Actes du colloque Regards croisés sur le français d'aujourd'hui*, 24-26 mars 2003 (textes réunis par Doina Spiță), Iași, Editions universitaires « Alexandru Ioan Cuza », 2004, p.161-168.
  51. *Ultima carte a lui Chrétien de Troyes*, studiu introductiv la *Chrétien de Troyes, Cavalierul Perceval (Povestea Graalului)*, Iași, Demiurg, 2004, p. 7-18.
  52. *"Sfârșitul" lui Perceval*, Postfață la *Chrétien de Troyes, Cavalierul Perceval (Povestea Graalului)*, Iași, Demiurg, 2004, p. 137-146.
  53. *Bâtardise et acculturation chez les auteurs québécois*, in *L'individuel et la communauté: le Canada au 20e siècle*, Actes, 2ème Conférence Internationale des Canadianistes de l'Europe Centrale, 26 au 28 octobre 2001, Bucarest, Roumanie, Brno, Masaryk University, 2004.
  54. *Bilinguisme "quotidien" au Québec*, in *Limba și comunicare VII, Colocviul internațional de Științe ale Limbajului, Cernăuți, Ediția 2003*, Suceava, Editura Universității din Suceava, 2005, p.485-500.
  55. *Féminin "en France et dans le dictionnaire". Fluctuations du genre en français canadien*; in *Masculin/Féminin, perspectives littéraire, linguistique, didactique, Journées de la francophonie*, Iasi, 25-27 mars 2004, Editions Universitaires "Alexandru Ioan Cuza", Iasi, 2005, p. 271-276.
  56. *Régionalismes grammaticaux en « chiac » in Français d'Amérique : approches morphosyntaxiques*, Actes du colloque international Grammaire comparée des variétés de français d'Amérique, Université d'Avignon, 17-20 mai 2004, Paris, l'Harmattan, 2005, p.49-56.
  57. *Pensée et écriture métaphoriques au Moyen Age*, in *Actele simpozionului Limbi, culturi și civilizații europene in contact. Perspective istorice și contemporane*, Târgoviște 2004, Tîrgoviște, Valahia University Press, p.424-429 .
  58. *Gabrielle Roy à la « croisée des langues »*, in *Le français et les sciences. Centenaire Jules Verne. Section Francophonies, Journées de la francophonie, XIe édition, 24-26 mars 2005*, Iași, Editions Universitaires «Alexandru Ioan Cuza», 2006, p.196-201.
  59. *Joinville, « Tesmoigneur des messages », dans la Vie de Saint Louis*, in *Récits d'ambassades et figures du messager*, sous la direction de Gérard Jacquin, Rennes, Presses Universitaires de Rennes, 2006, p.137-153.
  60. *Le danger des emprunts. Visée diachronique*, in *Strategii discursive, VIII, Partea a II-a, Colocviul Internațional de Științe ale limbajului « Eugen Coșeriu »*, Chișinău, ediția 2005, Chișinău, Centrul editorial poligrafic al USM, 2006, p. 656-662.
  61. *Les écrivains québécois et la langue. Option et illustration*, in Morel, Pierre (sous la direction de), *Parcours québécois. Introduction à la littérature du Québec*, Chisinau, Cartier, 2007, p. 56-71
  62. *Errances québécoises à travers l'Amérique*, in *Espaces francophones. Actes de la Journée d'études du 29 mars 2006*, Iasi, Casa Editoriala Demiurg, 2007, p. 53-62.

63. *Unité et diversité militantes de la francophonie roumaine*, in *La francophonie et la nouvelle identité européenne, Actes de la XIIe édition des Journées de la francophonie, Iasi, 29-31 mars 2007*, Iasi, Editions Universitaires « Alexandru Ioan Cuza », 2008, p. 47-55.
64. *Présences linguistiques et littéraires des Amérindiens*, in *Actes du colloque « Art, pensée et imaginaire identitaire de l'espace canadien : nations, ethnies, groupes, individus »*, Edite par. Petr Kylvoušek, Katerina Prajnerová, Petr Vurm, Brno, Université Masaryk, 2008m p. 109-119.
65. *Identité et représentations linguistiques dans la presse québécoise* in *Regards sur le Québec. Actes du Colloque « Regards sur le Québec. Langue, culture et identité »*, Iasi, 17-18 octobre 2008, Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza”, Iaşi, 2009, p. 173-186.
66. *Les enseignants et la langue au Québec*, in *Language and literature. European landmarks of identity. Limba si literatura. Repere identitare în context european. Lucrările celei de-a VII-a conferințe internaționale a Facultății de Litere. Pitești, 5-7 iunie 2009. Nr. 5/2009, volumul II*, Editura Universităţii din Pitești, 2009, p. 323-328, cap.IV, *Canadian studies and francophone literature*.
67. *De la Nouvelle-France au Canada francophone*, in *Actes du colloque La France et les Roumains depuis 150 ans. Relations politiques et culturelles*, Iasi, 27-28 mars 2009, Editions universitaires « Alexandru Ioan Cuza », 2010, p. 367-375.
68. «*Devisance*» *du temps au Moyen Age*, in Constantin Salavastru , Dan S Stoica (Editori), *Signum, lingua, oratio*. In honorem professoris Maria Carpov, Editura Universitatii «Alexandru Ioan Cuza», 2010, pp.510 -527.
69. *Les mots grecs du roumain*, in *La linguistique*, vol. 47, fascicule I, PUF, Paris, 2011, p. 51-62.
70. *Grand et petit Canada*, in *Jeux et enjeux de la francophonie contemporaine. Journées de la francophonie*, XV-e édition, Editions universitaires « Alexandru Ioan Cuza », Iasi, 2011, p.219 -229.

IV. Articole

1. *Un precursor al fantasticului științific: Cyrano de Bergerac*, in “*Alma Mater*”, n° 10, oct.-nov., 1973.
2. *Tentativa semiologiei*, in “*Informația Harghitei*”, decembrie 1973.
3. *Traducerea – act semiotic*, in “*Cronica*”, n° 31, 1975.
4. *Actualitatea studiilor de filologie*, in “*Cronica*”, n° 30, 1980.
5. *Lingvistica romanică la Aix-en-Provence*, in “*Cronica*”, n° 41, 1983.
6. *Noua literatură a Veneției*, in “*Cronica*”, n° 3, 1988.
7. *Trandafirul laic*, in “*Cronica*”, n°8, 1988.
8. *Secolul adolescenței*, in “*Cronica*”, n° 15, 1988.
9. *Vox feminae*, in “*Cronica*”, n° 19, 1988.
10. *Receptarea eminesciană a evului mediu*, in “*Cronica*”, n° 2, 1989.

V. Recenzii

Marius Sala, *De la latină la română*, București, Editura Univers enciclopedic, 1998, 162 p., in *La linguistique*, n°37, 2001, 1, p.136-138.